

Förslag antaget av kommunstyrelsens
handikappråd 2009-05-28

Rev. KS-AU 2009-10-05 § 211

Rev. Kommunfullmäktige 2009-11-26 § 100

Revidering av

HANDIKAPPOLITISKT PROGRAM FÖR LEKEBERGS KOMMUN

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Lekebergs kommun antog 2004-04-01 det nu gällande handikappolitiska programmet för Lekebergs kommun. Det handikappolitiska programmet som skrevs i juni år 2001 reviderades två gånger dels i mars 2003 och dels i januari 2003 innan det kunde antas i april 2004. Programmet baserar sig på FN:s standardregler för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning.

Kommunstyrelsens handikappråd tillsatte vid sitt sammanträde 2009-03-03 en arbetsgrupp med uppdrag att revidera det nu gällande handikappolitiska programmet. Arbetsgruppen har träffats två gånger. Vid genomgång av det nu gällande programmet har arbetsgruppen kunnat konstatera att merparten av de konkreta åtgärder, som har en tidplan och ansvarig nämnd för utförandet, inte blivit utförda. Några uppföljningar av programmet har vad vi, i arbetsgruppen, kan förstå inte heller gjorts.

Vår uppfattning är att det nu gällande handikappolitiska programmet för Lekebergs kommun till stora delar fortfarande står sig och är ett bra dokument. Problemet ligger i att följa upp det och tillse att det efterlevs av de som blir utsedda till ansvariga för olika åtgärder.

Inledning

Begreppen handikapp och funktionsnedsättning används ofta på olika sätt. Det kan därför vara angeläget med ett klargörande.

Begreppet *funktionsnedsättning* innefattar ett stort antal olika funktionshinder. Människor kan ha funktionsnedsättningar på grund av fysiska eller intellektuella skador eller sjukdomar, syn- eller hörselskador eller –sjukdomar, medicinska tillstånd eller psykiska sjukdomar. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara av bestående eller övergående natur.

Begreppet *handikapp* avser förlust eller begränsning av möjligheterna att delta i samhällslivet på samma sätt som andra. ”Handikapp” beskriver mötet mellan människor med funktionsnedsättning och omgivningen.

Personer med funktionsnedsättning har inte uppnått delaktighet och jämlikhet.

Grunden för programmet

Programmet baseras främst på

- Gällande lagstiftning
- FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning, samt
- Konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, antagen av FN:s generalförsamling
- Den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

Lagstiftning

Det handikappolitiska programmet ersätter inte gällande lagstiftning på handikappområdet. Kommunen skall under alla förhållanden följa lagstiftningen. Programmet är snarare en beskrivning av kommunens vilja och ambition utöver gällande lagstiftning på handikappområdet.

FN:s standardregler

FN:s generalförsamling antog år 1993 standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. Den politiska och moralistiska grunden för reglerna utgör de internationella reglerna om mänskliga rättigheter. Enligt regeringen är det naturligt att Sverige har FN:s standardregler som utgångspunkt i det pågående handikappolitiska arbetet.

Reglerna innebär ett starkt moraliskt och politiskt åtagande att anpassa samhället till människor med funktionsnedsättning. De uttrycker principiella ståndpunkter när det gäller rättigheter, möjligheter och ansvar men ger även konkreta förslag om hur hinder kan undanröjas för människor med funktionsnedsättning och hur ett tillgängligt samhälle skapas.

Konventionen om mänskliga rättigheter

Konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs av FN:s generalförsamling i december 2006 och är en fortsättning på arbetet att få till stånd internationella regler om personer med funktionsnedsättnings rätt till delaktighet och jämlikhet. Den nya konventionen undertecknades av Sverige i mars 2007. Den skapar inte i sig några nya rättigheter utan syftet är att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.

Nationell handlingsplan för handikappolitiken

En annan milstolpe för det handikappolitiska arbetet i Sverige är riksdagens beslut år 2000, om att anta en nationell handlingsplan för handikappolitiken, ”Från patient till medborgare”. Genom beslutet kom det att ställas högre krav på alla sektorer i samhället att medverka i det handikappolitiska arbetet.

I den nationella handlingsplanen pekas särskilt tre huvudområden ut. Dessa bör vara genomförda till år 2010, enligt riksdagsbeslutet. Områdena är:

- Att se till att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer
- Att skapa ett tillgängligt samhälle
- Att förbättra bemötandet

Syfte

Syftet med det handikappolitiska programmet är att uttrycka kommunens politiska ambition och vilja för att kommunmedborgare med funktionsnedsättning skall nå lika delaktighet, jämlikhet och jämställdhet och ha samma rättigheter och skyldigheter som andra medborgare i samhället.

Programmet skall främst

- Bidra till att göra FN:s standardregler kända.
- Öka medvetenheten om människor med funktionsnedsättning.
- Förstärka den kontinuerliga process som leder till bättre villkor för människor med funktionsnedsättning i Lekebergs kommun.
- Vara ett effektivt styrinstrument för kommunala nämnder.
- Motverka diskriminering

Planering och finansiering

Ambitionen och viljan i programmet skall genomsyra kommunens verksamhet inom alla verksamhetsområden och på alla nivåer. Handikappbedömningar skall därmed bli ett naturligt inslag i varje förvaltnings/nämnds verksamhet på alla nivåer.

Utifrån programmet och behovsinventering arbetar kommunens nämnder i sina planer och budgetar in resultatmål och/eller konkreta åtgärder. Åtgärderna skall genomföras inom befintliga budgetramar. Det är nämndens ansvar att fatta erforderliga beslut om åtgärder och se till att förvaltningarna arbetar utifrån de viljeinriktningar och genomför de åtgärder som kommer till uttryck i programmet.

Uppföljning

Programmet ska följas upp årligen i kommunens nämnder. Av redovisningen skall framgå:

- I vilken grad nämnderna arbetat utifrån viljeinriktningarna i programmet
- Huruvida åtgärderna i programmet genomförts inom de tidsramar som angivits
- Nämndernas mål/åtgärdsplaner på handikappområdet och i vad mån de genomförts
- Erfarenheterna av arbetet utifrån det handikappolitiska programmet

Nämndernas redovisningar sammanställs och utvärderas av kommunstyrelsen i samråd med dess handikappråd (KHR).

TILLGÄNGLIGHET OCH DELAKTIGHET

Den offentliga miljön i kommunen ska vara tillgänglig för alla människor, oavsett vilka och hur stora funktionsnedsättningar de har. Personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till information och möjlighet att kommunicera.

MÅL

- Alla *lokaler* där kommunen bedriver verksamhet och all *verksamhet* som kommunen bedriver ska vara tillgänglig för människor med funktionsnedsättning.
- Kommunen ska verka för att *offentliga lokaler* och *bostäder* ska vara tillgängliga för människor med funktionsnedsättning.

- Offentlig *utomhusmiljö* som t ex gator, vägar, gångvägar ska vara tillgängliga för alla människor året runt.
- *Kollektivtrafiken* ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.
- Vid all *upphandling* ska krav ställas på att det som upphandlas är tillgängligt och användbart för människor med funktionsnedsättning. Det kan gälla både produkter och tjänster.
- *Kommunal information*, såväl skriftlig som muntlig, ska vara tillgänglig. Informationen ska således finnas på media anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Åtgärder

Alla nämnder ska i budget/planer och utifrån inventeringar arbeta in åtgärder för ökad tillgänglighet vad gäller lokaler, utemiljö, verksamhet, information och kommunikation.

Ansvariga

Alla nämnder

Tidplan

2010 - 2014

Översyn av kommunens och därefter alla nämndernas informationspolicy. Översynen syftar till att göra informationen anpassad och lättillgänglig och gäller både innehåll och informationssätt, t ex användandet av modern teknik. Översynen ska ske i samråd med kommunstyrelsens handikappråd (KHR).

Alla nämnder

2010 - 2014

Enkelt åtgärdade hinder.

Alla nämnder

2010

ÖKAD MEDVETENHET

Kommunen ska arbeta aktivt för att öka medvetenheten i samhället om människor med funktionsnedsättning, om deras rättigheter, behov och möjligheter och om vad de kan bidra med.

MÅL

- att kommunen informerar om tillgängliga tjänster för människor med funktionsnedsättning. Kommunen ska stödja och ta initiativ till handlingsprogram och åtgärder som syftar till att öka medvetenheten om vilka rättigheter, möjligheter och skyldigheter personer med funktionsnedsättning har. Informationen ska presenteras på ett anpassat och tillgängligt sätt. Information ska även ges i form av uppsökande verksamhet.

- att kommunen stöder och tar initiativ till informationsinsatser om människor med funktionsnedsättning och om handikappolitik. Insatserna ska rikta sig till den egna organisationen, allmänheten och näringslivet.
- att den obligatoriska skolan på alla sätt återspeglar principen om full delaktighet och jämlikhet. Att åtgärder för ökad medvetenhet om funktionshinder ingår i utbildningen av alla barn och är en del av fortbildningen för lärare och andra yrkesgrupper.

Åtgärder

Personal vid kommunens samtliga arbetsplatser inventerar sina verksamheter ur ett handikapperspektiv. Resultatet, som sammanställs av kommunstyrelsen i samråd med KHR, utgör ett underlag för nämndernas åtgärder.

Ansvariga

Alla nämnder samordnas av KS

Tidplan

2010 - 2014

Ta fram rutiner och material för information om handikappföreningarna som kan ges till personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga.

KHR

2010 - 2014

Enkelt åtgärdade hinder.

Alla nämnder

2010

POLICY OCH PLANERING

I alla policy- och planeringssammanhang och inför kommunala beslut ska det handikappolitiska programmet beaktas.

MÅL

- att handikappaspekter vägs in redan från början vid allt policyarbete och vid all planering inom kommunen.
- att jämställdhetsaspekten ska vägas in i allt policyarbete inom handikapplanering.
- att KHR ges möjlighet att påverka beslutsprocessen som rör policy och planer för människor med funktionshinder.
- att kommunens policy, planering och insatser på handikappområdet samordnas med andra berörda huvudmän som landstinget, försäkringskassan, länstrafiken och arbetsförmedlingen.

Åtgärder

I alla kommunala policydokument och planer ska handikappaspekter redovisas.

Ansvariga

Alla nämnder

Tidplan

2010 - 2014

Inför kommunala beslut skall en bedömning av konsekvenserna för barn, kvinnor respektive män med funktionsnedsättning belysas.

Alla nämnder

2010 - 2014

Översyn av kommunens och därefter alla nämnders inköps- och upphandlingspolicy så att handikappaspekter beaktas, dvs finns med i kravspecifikationer och kriterier för anbudsvärdering. Alla nämnder 2010 - 2014

Enkelt åtgärdade hinder Alla nämnder 2010

STÖD OCH SERVICE

Människor med funktionsnedsättning ska kunna vara självständiga i det dagliga livet och ha möjlighet att ta del av sina rättigheter, genom att bland andra kommunen tillgodoser behovet av stöd och service.

MÅL

- att det finns kunskap och beredskap för att tillgodose individuella behov av stöd och service på ett planerat sätt.
- att behov av dialog, kommunikation och ett respektfullt bemötande tillgodoses.
- att ansvarsfördelning och samordning vad gäller olika huvudmäns uppgifter är klarlagd.

Kommunens insatser i form av stöd och service anges i Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialtjänstlagen (SoL), Färdtjänstlagen, Riksfärdtjänstlagen med flera lagar.

Åtgärder

I diskussioner med berörda huvudmän utveckla samordningen vad gäller stöd och service.

Ansvariga

Vård- och omsorgsnämnden.
Kommunstyrelsen

Tidplan

2010 - 2014

Enkelt åtgärdade hinder.

Alla nämnder

2010

HANDIKAPPORGANISATIONER

Handikapporganisationerna representerar kommunmedborgare med funktionsnedsättning. Dessa organisationer har, i huvudsak via KHR, en rådgivande roll när det gäller utformningen av kommunens handikappolitik och beslut i övrigt i handikappfrågor.

MÅL

- att handikapporganisationerna har en fortlöpande rådgivande roll i handikappfrågor omfattande hela kommunens verksamhet.

- att handikapporganisationerna regelbundet identifierar behov, brister och prioriteringar och deltar med bl a denna kunskap i omprövning och utvärdering av det handikappolitiska programmet.
- att handikapporganisationerna medverkar i kommunens arbete med att öka personalens och allmänhetens medvetenhet vad gäller funktionshindrades situation och behov.

Åtgärder

KHR rådfrågas i ett tidigt skede före beslut som rör tillgänglighets- och handikappfrågor.

Ansvariga

Alla nämnder

Tidplan

2009 - 2014